

huisspin), *Dolomedus fimbriatus* (gerande oeverspin), *Argyroneta aquatica* (waterspin), *Scytodes thoracica* (getijgerde lijmspuit), *Misumena vatia* (gewone kameleonspin), *Pisaura mirabilis* (kraamwebspin), *Pholcus phalangoides* (grote trilspeen) en *Lactrodectus mactans* (zwarte weduwe).

Enige foutjes en onvolkomenheden zijn er wel te ontdekken; zo staat in de inleiding bijvoorbeeld dat alleen soorten uit de families Oonopidae, Dysderidae en Scytodidae zes ogen hebben (en worden dus de vertegenwoordigers uit de Segestriidae vergeten), wordt *Eresus sandaliatus* hier *E. cinnaberinus* genoemd (deze laatste soort heet inmiddels *E. kollari*), en zou *Phlegra fasciata* zeldzaam zijn in Europa. Verder is het een beetje storend dat Dalton steeds het aantal soorten binnen een genus tussen Noord-Amerika en Noord-Europa vergelijkt. Ten eerste zijn dit qua oppervlaktes onvergelijkbare gebieden en ten tweede wordt nergens uitgelegd wat Noord-Europa inhoudt; op het aantal vermelde soorten voor dit gebied valt dus vaak wel wat aan te merken.

Het boek wordt afgesloten met een hoofdstuk over de moeilijkheden van en tips voor het fotograferen van spinnen. De Engelsman Stephen Dalton is een uitstekende en prijswinnende fotograaf met vijftien natuurfotoalbums op zijn naam. Zijn website (www.stephendalton.co.uk) geeft een aardige indruk van zijn kunsten; er wordt op deze site echter maar één spin afgebeeld, maar wel weer enkele vliegende insecten. Het hier besproken werk is een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in spinnen. De leek zal geïnspireerd worden om spinnen eens van dichtbij te aanschouwen en de fotograaf zal inspiratie vinden om zelf mooie platen te maken. De spinnen-expert vindt weinig inhoudelijke verdieping en de besproken soorten zijn wel erg 'standaard'. Voor hem of haar zal het echter toch ook genieten zijn om – naast de verkleurde of natte spinnen onder de binoculair en de schematische tekeningen van de determinatietabellen – dit soort grote full colour platen te bekijken.

Jinze Noordijk

Nico M. van Straalen 2009

Het meisje met caleidoscopische ogen

Ipskamp, Enschede. 191 pp.

ISBN 978-90-9023911-8. € 9,50

Vanzelfsprekend kent iedereen Nico van Straalen van zijn columns in het tijdschrift dat u nu leest. De aanleiding voor

Het meisje met caleidoscopische ogen

de redactie om hem destijds te vragen de eerste pagina van EB te vullen waren de columns die hij vanaf 2007 in de dagbladen van HDC media schrijft (onder andere Noordhollands Dagblad, Haarlams Dagblad en Leidsch Dagblad). Deze columns staan allemaal in het kader van evolutie, de leer waarover Nico college geeft aan de Vrije Universiteit. De teksten uit 2007 en 2008 zijn nu gebundeld in een boek. De titel is afkomstig van het beroemde mensenfossil 'Lucy', dat is vernoemd naar het lied van de Beatles 'Lucy in the sky with diamonds', over een meisje met caleidoscopische ogen.

De 91 verhalen van telkens twee pagina's vinden hun oorsprong in vragen of opmerkingen van zijn studenten, nieuwsberichten uit de krant en gebeurtenissen uit het dagelijks leven. Deze vormen een leidraad om evolutionaire principes uit te leggen aan geïnteresseerde lezers. Voor de absolute leek op het gebied van de biologie, dus waarschijnlijk enkele krantlezers, zijn sommige columns misschien iets lastiger te volgen. Door de actualiteit van de onderwerpen wordt prima weergegeven wat een enorm belangrijke en boeiende discipline evolutie is en het is natuurlijk ook een mooie bijdrage aan het 'Darwinjaar'.

De columns nemen ons mee van de collegezaal, via de achtertuin van Darwin in de buurt van Londen, tot aan het museum voor de Javamens in Trinil, Indonesië. Sprankelende voorbeelden zijn de column waarin Nico het bouwplan van de mens ten opzichte van de aap uitlegt aan de hand van zijn trainingsklasje onder leiding van juf Frieda, de column

nachtelijke jagers, springende spinnen, hinderlaagjagers en twee hoofdstukken over webbouwers. Bij elk hoofdstuk wordt eerst in een stukje tekst verteld wat de betreffende jachttechniek inhoudt en welke spinnenfamilies vertegenwoordigers hebben in deze groep. Vervolgens worden vijf tot tien soorten geportretteerd met een of enkele foto's. De 'makers van regelmatige webben' hebben echter de voorkeur van de auteur. Daarvan staan er 26 soorten in het boek.

De begeleidende soortteksten geven telkens een verklaring voor de Latijnse naam, een korte omschrijving van het uiterlijk en de jaagtechniek en het voorkomen in Europa en de Verenigde Staten. De foto's zijn soms 'keurige' plaatjes van het beest, maar ook veel close-ups van de kop. Nog boeiender zijn de foto's van spinnen met prooi, zoals *Dysdera crocata* met een pissebed, *Zygiella x-notata* met een enorme langpootmug, *Evarcha arcuata* met een oorworm, en *Atypus affinis* waarvan alleen de twee kaken te zien zijn die door haar zijden buisweb een pissebed spiesen. Ronduit spectaculair zijn de actiefoto's van met name de springspinnen die in volle vlucht meerdere malen zijn gefotografeerd.

De besproken spinnen zijn afkomstig van zowel Europa (Engeland) als de Verenigde Staten (de zuidelijke staten). Opvallend hierbij is dat eenderde van die gefotografeerde soorten op beide continenten voorkomt. De keuze van de tachtig besproken soorten is niet echt verrassend te noemen en omvat onder andere de alom bekende: *Argiope bruennichi* (tijgerspin), *Agelena labyrinthica* (gewone doolhofspin), *Tegenaria domestica* (grijze

over het evolutionaire nut van opa's en hoe sms'en de evolutie van de duim bevordert. In 'Mijn schimmel en ik' wordt klimaatverandering afgemeten aan de frequentie van Nico's terugkerende huidschimmel. Het privatiseren van vroegere staatsbedrijven wordt aangestipt in 'Concurrentie kost wat' waarin wordt uitgelegd dat vrije marktwerking volgens ecologische principes zeker geen hogere winsten zal geven, waarbij wordt opmerkt dat het nog niet zo'n gek idee zou zijn om economen verplicht een aantal colleges ecologie te laten volgen.

Hoewel de EB-lezers Nico vooral kennen van zijn grondige inlevingsvermogen in de psyche van ongewervelden, passeren er in de hier gepresenteerde columns maar weinig entomologische onderwerpen de revue. Er zijn wel teksten te vinden over de florerende hoofdvluis maar uitstervende schaamluis, het wilde liefdesleven van bidsprinkhanen, spinnenfobie, hoe onze samenleving eruit zou zien als we sociale insecten waren, en jaloersmakende nachtvlinders.

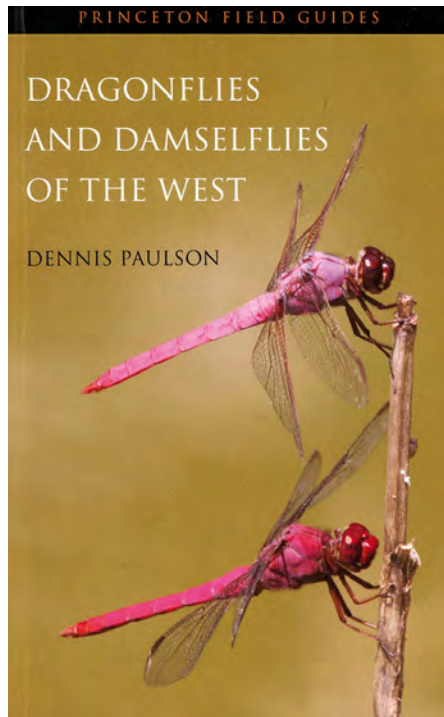
Het is een boeiend en prettig leesbaar boek en de verschillende teksten sluiten goed op elkaar aan. VU-ers (en andere academici) zullen bovendien een ris aan bekenden langs 'zien' komen. Geïnteresseerden kunnen het boek voor een schappelijke prijs bestellen via www.boekenvandekrant.nl. Rest nog de vraag, wanneer zal het boek 'Nico van Straalen kruipt in de huid van ...' verschijnen?

Elly Morriën

Dennis Paulson 2009

Dragonflies and Damselflies of the West
Princeton Field Guides. 535 pp.
ISBN 978-0-691-12281-6. \$ 29.95

The flow of new odonate field guides is impressive worldwide, but nowhere more so than in North America. However, most of the production has had strong regional or taxonomic limitations. For instance, possibly the finest (Lam 2004) and certainly the most psychedelic (Acorn 2004; *Flying Neon Toothpicks in the Grass*) odonate guides ever, dealt with Zygoptera only. Also the only comprehensive North American guide so far, the classic *Dragonflies through Binoculars* (Dunkle 2000), treated just a single suborder (Anisoptera). Even a region like Northeast Ohio, smaller than The Netherlands, boasts a sublime field guide, uniquely combining stunning photos and plates of all

species (Rosche et al. 2008). This example shows why the 'field' of so many 'guides' is so small: there are 71 Dutch species, this corner of the Midwest is home to the exact double. The guide for Europe, Northwest Africa and western Turkey includes only 20 species more (Dijkstra & Lewington 2006). The majority of European genera are shared with North America, but while we deal with single species of *Enallagma*, *Ophiogomphus* and *Epitheca*, Americans have 37, 19 and 10 to learn. Not to mention 38 vs. 6 *Gomphus*, 26 vs. 7 *Somatochlora* and 23 vs. 3 *Libellula* (s.l.) species. Altogether, North America (north of Mexico) is home to 453 species of Odonata. Imagine acquiring photographs of both sexes of all of them and elaborating on all the distinguishing details...

But change is coming, and Dennis Paulson is making it happen. Even Paulson has had to split the continent in two to handle all species, but the areas covered and their species overlap is so great, that his *Dragonflies and Damselflies of the West* is the first truly comprehensive North American guide. It treats all 348 species occurring from Texas to California and Alaska, between Hudson Bay and the Pacific. *D'n'D'ies of the East* will cover 334 species. That Paulson's West has almost double the area of his East stems from the East's much greater diversity and the desire to produce two similarly thick volumes. The present book has 535 pages and the maximum weight one wishes to carry: a continent-wide book

would approach 700 pages. The book has forty pages of introductory chapters. Highlights are the sections on anatomy, explained with annotated photographs, and collecting. In Europe, collectors are increasingly treated as sadistic freaks, a trend that may develop in America also. Paulson argues that our current knowledge would not exist without collections and that much remains to be learnt. He therefore provides the guidelines to responsibly collect, preserve, label and store dragonflies: a rare but commendable feature for a field guide.

The remaining nine-tenths of the book is devoted to the species texts: just under three pages for every two species. There are short family and genus texts, introducing their diversity and main characteristics, but no tools (such as keys) are provided to guide the user to them. Instead, a more organic (and probably more popular) identification process is anticipated. Flipping through the pages, users will recognise their candidates by their general appearance and distribution. This is facilitated by two or three excellent photographs of each species, crystal-clear maps and the strongly comparative texts. Each species has a brief description, but more important is the section that indicates exactly which species are most similar and how those should be separated. For the larger complexes, summary tables of key features and detailed line-drawings of important structures (like appendages) are given. The drawings by Natalia von Ellenrieder and Rosser Garrison are renowned for their accuracy, as demonstrated in their indispensable handbook (Garrison et al. 2006). Most photographs show the animals in natural poses, which is remarkable considering the over 800 images used. Some individuals were posed, but this is indicated, and while their posture may not be natural, coloration is.

For a European, it is intriguing to compare the Holarctic faunas. Not everything is 'bigger and better' in America! For instance, while there are twice as many American *Aeshna* species, it strikes me how homogeneous they appear. None have the startling coloration of such distinctive Eurasian species as *A. cyanea*, *A. grandis*, *A. isoceles* and *A. viridis*. Species like *Lestes dryas*, *Aeshna juncea* and *Sympetrum danae* have long been known to occur on both sides of the Atlantic, but looking in this guide I wondered if 'their' *Coenagrion angulatum* and *Leucorrhinia hudsonica* differed much from 'our' *C. lunulatum* and *L. dubia*. A synonym of the former is even *C. luniferum*! For the sake of widening your odonatological